

I. Alfabet, czytanie, przydech, akcent

1. Alfabet grecki

A	α	a	N	ν	n
B	β	b	Ξ	ξ	ks
Γ	γ	g	O	ο	o
Δ	δ	d	Π	π	p
E	ε	e	P	ρ	r
Z	ζ	dz	Σ	σ/ς	s
H	η	e	T	τ	t
Θ	θ/ϑ	th	Υ	υ	y
I	ι	i	Φ	φ	ph
K	κ	k	X	χ	kh
Λ	λ	l	Ψ	ψ	PS
M	μ	m	Ω	ω	o

2. Zasady czytania

Zasady czytania pojedynczych liter podane są powyżej. Przed literami tylnojęzykowymi: γ, κ, ξ, χ zamiast ν pisze się γ, wymawia się jednak, jak ν, np. ἄγγελος, ἐγκλημα, τυγχάνω, σύριξ. Oprócz samogłosek pojedynczych istnieją w grece dwugłoski (dyftongi), czyli połączenia dwóch głosek wymawianych jednym tchem. Dzielią się one na dwugłoski właściwe, gdzie wymawia się obie części składowe: αι, ει, οι, υι, αυ, ευ, ηυ oraz niewłaściwe, w których wymawia się jedynie pierwszy element: γ, η, φ - przy małych literach z ι pisaną pod nimi (*ι subscriptum*), Αι, Ηι, Ωι - przy dużych z ι pisaną obok (*ι adscriptum*). Dyftong ου wymawia się jako u.

3. Przydech

Słowa zaczynające się od samogłoski otrzymują znak zwany przydechem. Wyróżniamy dwa rodzaje przydechów: ´ - przydech mocny, który wymawiamy jako ´h´ np. ἁρμονία, oraz ` - przydech słaby, którego się nie wymawia np. ἰδέα. Przydech mocny otrzymuje też głoska ρ, jeśli rozpoczyna wyraz, jednak ρ czytamy bez przydechu.

4. Akcent

W języku greckim akcent pojawia się na jednej z trzech ostatnich sylab. Rozróżniamy trzy rodzaje akcentów:

´ (acutus - ostry) - występuje na zgłoskach długich i krótkich, może pojawić się zarówno na pierwszej, drugiej, jak i trzeciej sylabie od końca wyrazu, np. θάλαττα, φίλος, γεωργός

˘ (gravis – słaby) – zastępuje acutus, jeśli stoi on na ostatniej zgłosce, w toku zdania, o ile po wyrazie nie występuje znak przestankowy lub enklityka, np. τὸ θέατρον, ἡ γραμματικὴ καί...

ˆ / = (circumflexus - przeciągły) – występuje tylko na zgłoskach długich, może pojawić się tylko na pierwszej lub drugiej sylabie od końca, np. δῆμος, γῆ, Σοφοκλῆς

5. Ćwiczenia

a) Przeczytaj poniższe wyrazy:

Βαβυλών, Βάρβαρος, βίος, Γράνικος, **γυμνάσιον**, δαίμων, Δέλτα, **δένδρον**, διάλεκτος, Ζήνων, ζώνη, Θεόφιλος, **θέατρον**, Κόρινθος, καθέδρα, λύρα, μόναρχος, Μαραθών, **μαθηματικός**, μῦθος, Νικόδημος, νύμφη, Ξέρξης, **ξένος**, Πάρις, περίοδος, Σόλων, σύμβολον, Τάρταρος, **τύραννος**, φαινόμενον, Φίλιππος, φιλόλογος, **φιλόσοφος**, Χάρων, **χαρακτήρ**, ψαλμός, ψεύδομαι, ψυχή

ἀπόστολος, ἀρμονία, ἀρχαίος, ἐπίσκοπος, εἰρήνη, ἑκατόμβη, ἔχω, ἦχω, ἡγεμονία, ἦρος, ἰδιώτης, ἵππος, ἱστορία, ὀρχήστρα, ὀμιλία, **ὀρθοδοξία**, ὕδρα, ὠκεανός, ὦρα, ῥήτωρ, **ῥυθμός**, ὠροσκόπος

Γάγγης, ἄγγελος, ἄγκυρα, μελαγχολία, **Σφίγξ**, **λάρυγξ**

αἶνιγμα, **παιδαγωγός**, αὐτονομία, **εὐαγγέλιον**, Ζεὺς, μουσεῖον, Οἰδίπους, οἰκονόμος, ποιητής, Οὐρανός, μουσική, ᾄδης, ᾠδή, Ἄιδης, Ὠιδή

θεός, χορός, **στροφή**, ἐπιστολή, Ἄχιλλεύς
μοναρχία, γεωγραφία, **ἀποθήκη**, Πλούτων
τύραννος, **κατάλογος**, τάλαντον, Ἄρτεμις
Ἐρμῆς, Θεμιστοκλῆς, Ποσειδῶν, νῆς
Κῦρος, Ἀθήναι, **δράμα**, σχῆμα
οὐ, ἐκ, ἐν, εἰς, ὅ, ἡ, οἱ, αἱ

b) Pogrubione wyrazy z poprzedniego ćwiczenia zapisz wielkimi literami.

c) Napisz po grecku. Samogłoski długie zostały pogrubione.

rododendron, synonymos, Europe, geografos, historia, hymnos, hippopotamos, bibliotheke, automatos, anomalia, theoria, thema, theatron, uranos, fosforos, idea, drama, chaos, demokratia, katastrofe, diagnosis, metron, plutos, dzone, aksioma, epigramma, biografia, kataklysmos, leksikon, ochlokratia, autochthon, cheirurgia, sympatheia, prototypos, reumatismos, charisma, fainomenon, archaiologia, Aristofanes, Aischylos, Athena, Dzeus, Herakles, Homeros, Pindaros, Sofokles, Sokrates, Charmides, Psammetichos, Ganymedes

d) Przeczytaj poniższy tekst.

Ἐπειδὴ πᾶσαν πόλιν ὀρώμεν κοινωνίαν τινὰ οὖσαν καὶ πᾶσαν κοινωνίαν ἀγαθοῦ τινος ἔνεκεν συνεστηκυῖαν (τοῦ γὰρ εἶναι δοκοῦντος ἀγαθοῦ χάριν πάντα πράττουσι πάντες), δῆλον ὡς πᾶσαι μὲν ἀγαθοῦ τινος στοχάζονται, μάλιστα δὲ καὶ τοῦ κυριωτάτου πάντων ἢ πασῶν κυριωτάτη καὶ πάσας περιέχουσα τὰς ἄλλας. αὕτη δ' ἐστὶν ἡ καλουμένη πόλις καὶ ἡ κοινωνία ἢ πολιτική. ὅσοι μὲν οὖν οἴονται πολιτικὸν καὶ βασιλικὸν καὶ οἰκονομικὸν καὶ δεσποτικὸν εἶναι τὸν αὐτὸν οὐ καλῶς λέγουσιν (πλήθει γὰρ καὶ ὀλιγότητι νομίζουσι διαφέρειν ἀλλ' οὐκ εἶδει τούτων ἕκαστον, οἷον ἂν μὲν ὀλίγων, δεσπότην, ἂν δὲ πλειόνων, οἰκονόμον, ἂν δ' ἔτι πλειόνων, πολιτικὸν ἢ βασιλικὸν, ὡς οὐδὲν διαφέρουσαν μεγάλην οἰκίαν ἢ μικρὰν πόλιν· (Aristoteles *Polityka*)

e) Przeczytaj poniższy tekst.

Θουκυδίδης Ἀθηναῖος ξυνέγραψε τὸν πόλεμον τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων, ὡς ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους, ἀρξάμενος εὐθύς καθισταμένου καὶ ἐλπίσας μέγαν τε ἔσεσθαι καὶ ἀξιολογώτατον τῶν προγεγενημένων, τεκμαιρόμενος ὅτι ἀκμάζοντές τε ἦσαν ἐς αὐτὸν ἀμφοτέρω παρασκευῇ τῇ πάσῃ καὶ τὸ ἄλλο Ἑλληνικὸν ὄρων ξυνιστάμενον πρὸς ἑκατέρους, τὸ μὲν εὐθύς, τὸ δὲ καὶ διανοούμενον. κίνησις γὰρ αὕτη μεγίστη δὴ τοῖς Ἑλλησιν ἐγένετο καὶ μέρει τινὶ τῶν βαρβάρων, ὡς δὲ εἶπεῖν καὶ ἐπὶ πλείστον ἀνθρώπων. τὰ γὰρ πρὸ αὐτῶν καὶ τὰ ἔτι παλαιότερα σαφῶς μὲν εὐρεῖν διὰ χρόνου πλῆθος ἀδύνατα ἦν, ἐκ δὲ τεκμηρίων ὧν ἐπὶ μακρότατον σκοποῦντί μοι πιστεῦσαι ξυμβαίνει οὐ μεγάλα νομίζω γενέσθαι οὔτε κατὰ τοὺς πολέμους οὔτε ἐς τὰ ἄλλα. (Tukidydes I, 1)